

FI lausuntopyyntö VV

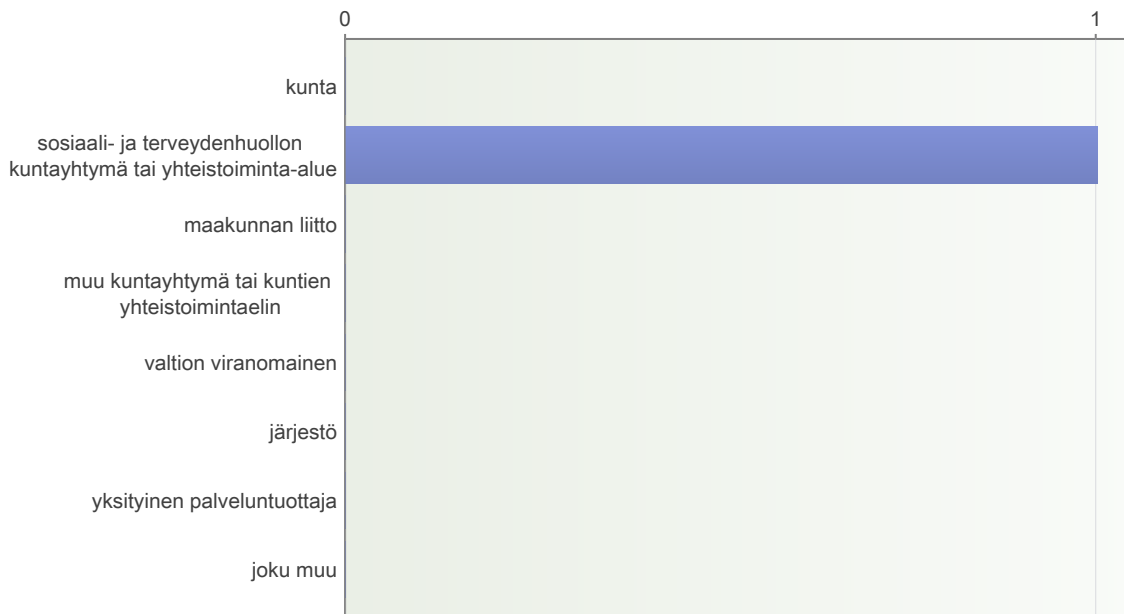
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Vaalijalan kuntayhtymä	Ilkka Jokinen	ilkka.jokinen@vaalijala.fi	22.3.2017	kuntayhtymän hallitus

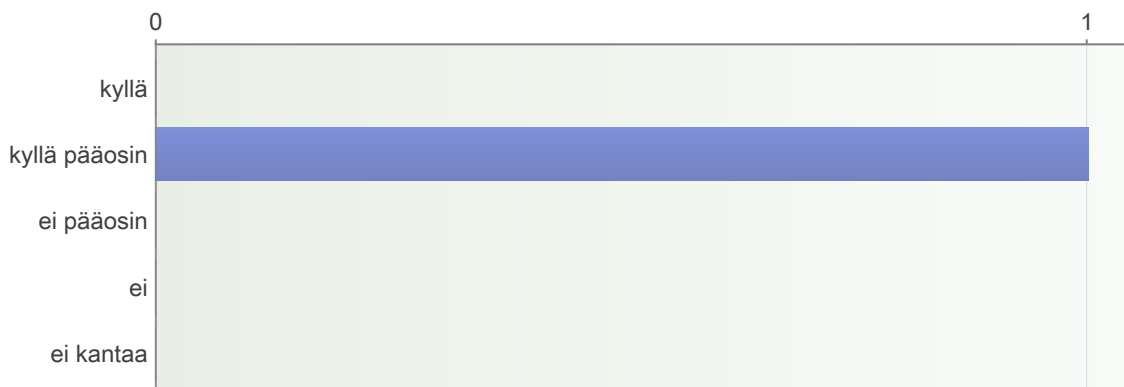
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

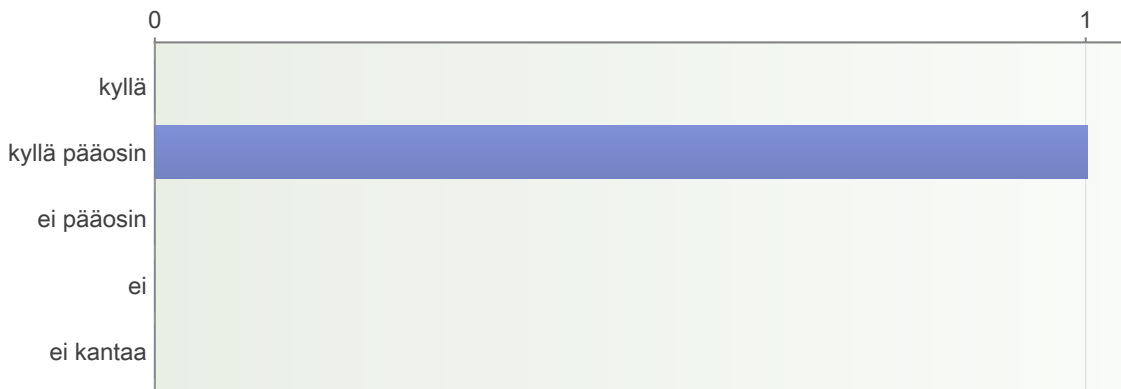
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ehdotettu tapa toteuttaa erityistason palveluiden valinnanvapaus yhtiöittämisvelvollisuuden ja markkinamekanismien kautta on ristiriidassa sote- ja maakuntaudistukselle alun perin asetettujen tavoitteiden kanssa, jotka koskevat yhdenvertaisuutta, palveluiden integraatiota ja kustannusten hillintää. Uhkana on, että kustannusten hillintä toteutetaan maakuntien rahoitusta alibudjetoimalla.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

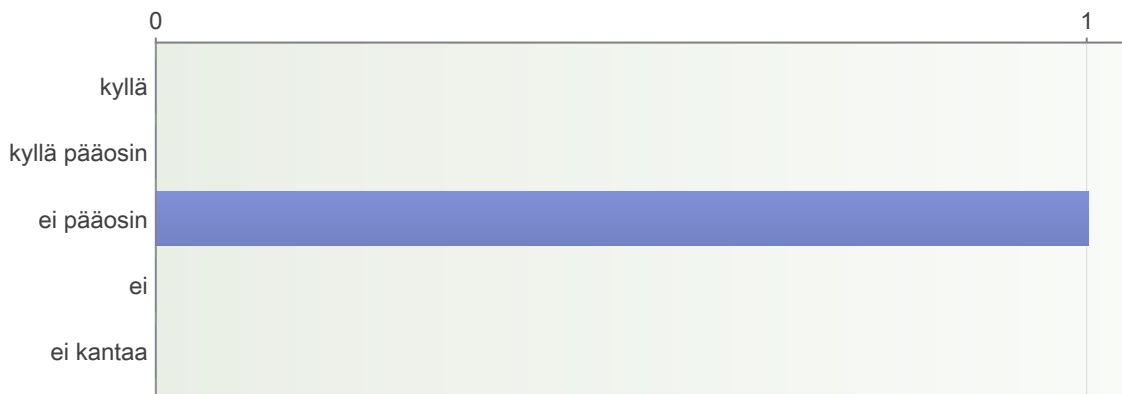
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vammaisen henkilön aito valinnanvapaus edellyttää kykyä laajaan tiedonhankintaan tai riittäviä resursseja ja aikaa tuettuun päätöksentekoon. Uudistus ei näitä asioita varmista.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

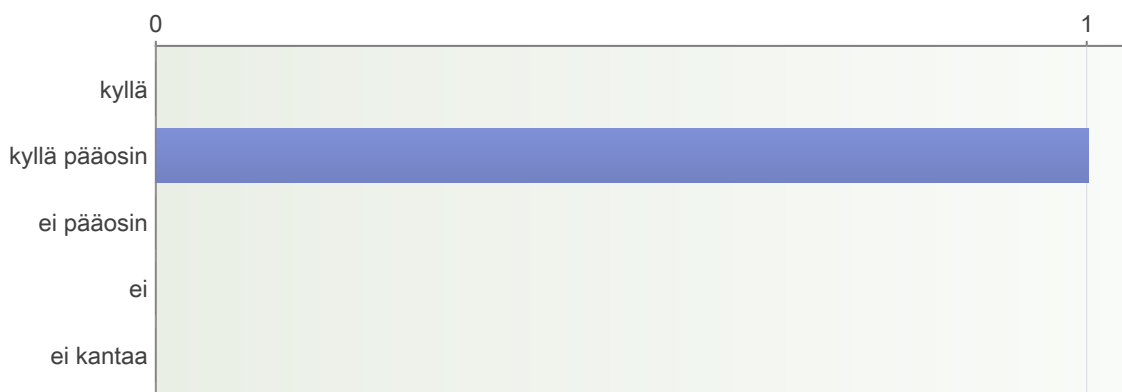
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vammaisen henkilön mahdollisuudet hakeutua itselleen sopiviin palveluihin edellyttävät kykyä laajaan tiedonhankintaan tai riittäviä resursseja ja aikaa tuettuun päätöksentekoon. Uudistus ei näitä asioita varmista.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

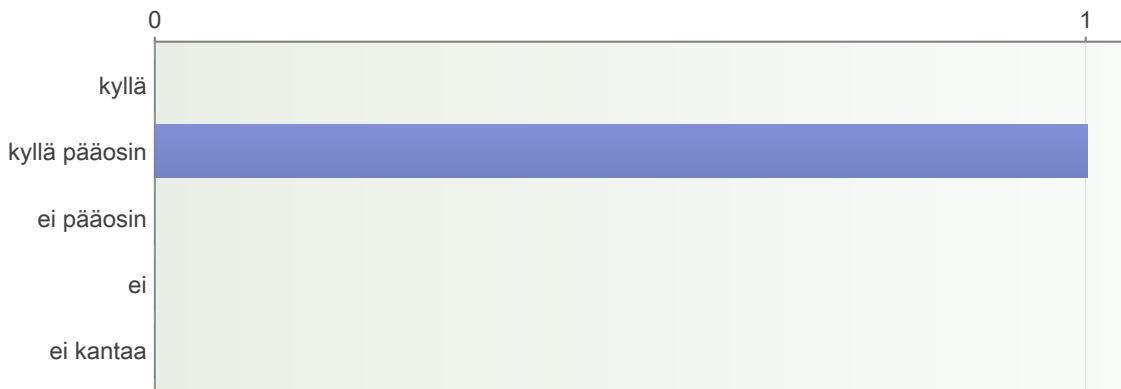
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uusien yhteensovitetujen palvelujen syntyminen on esivalmistelun perusteella vielä avoin kysymys. Tulevaisuus näyttää säilyvätkö vammaisten moniammatilliset palvelut vai pirstoutuuko palvelurakenne.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Rahoitusmalli antaa valtiolle mahdollisuuden leikata maakuntien rahoitusta tulevina vuosina kustannusten kasvun hillinnän edellyttämällä määrällä. Maakuntien muut tulonlähteet ovat vain asiakasmaksut.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

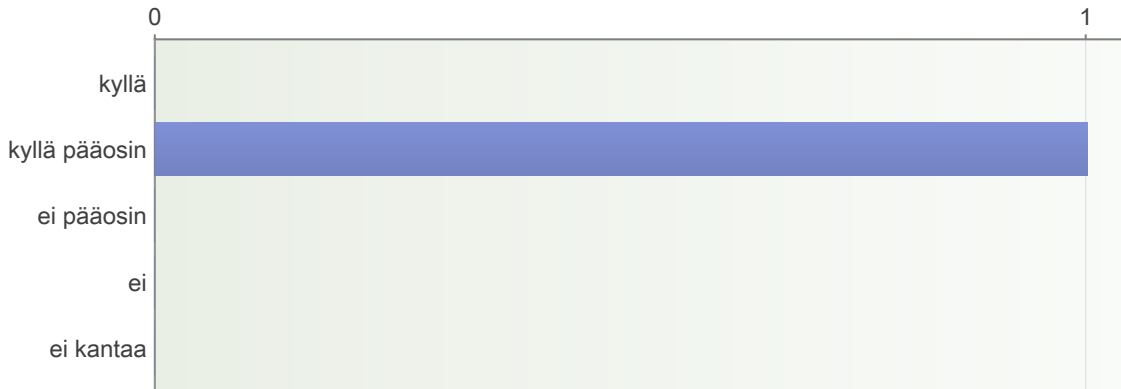
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Yhtiömuotoisessa palvelutoiminnassa ei demokratia voi toteutua. Ainoa keino välttää asia on organisoida palvelutoimintaa muulla tavalla.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

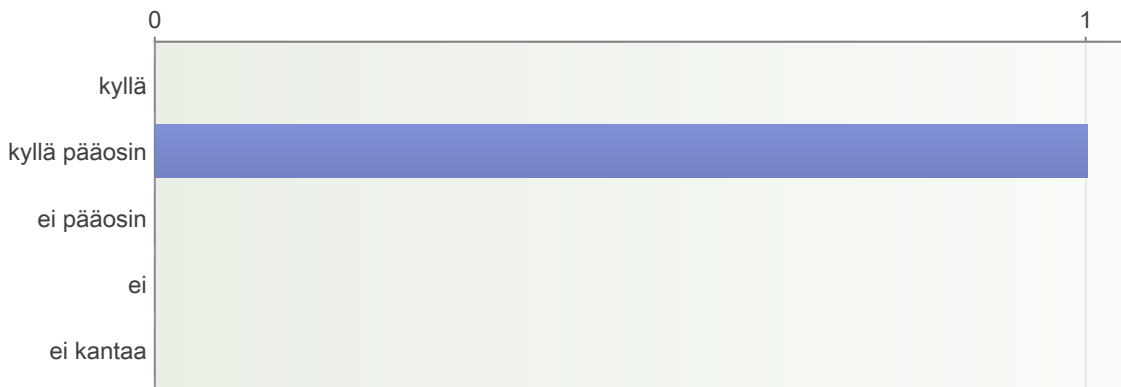
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelusetelijärjestelmä edellyttää palvelujen vakiointia, jonka puitteissa innovaatioita ei synny.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

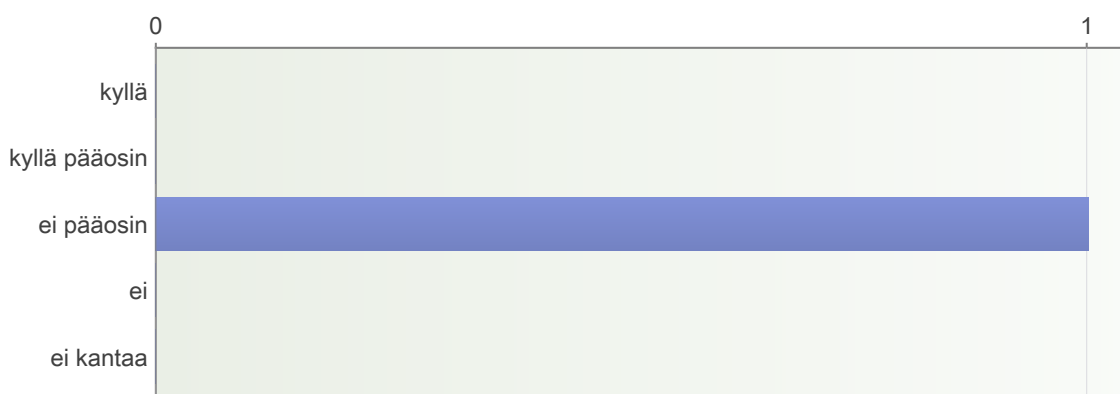
19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suoran valinnan palveluista tulisi olla selkeä pitkän aikavälin päätös. Palveluresurssien siirtäminen liikelaitoksen ja yhtiöiden välillä on melko raskas prosessi. Lakiluonnoksessa tulee varmistaa, että vammaisilla henkilöillä on yhdenvertaiset palvelut muihin väestöryhmiin nähden kaikissa sote-keskuksissa.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

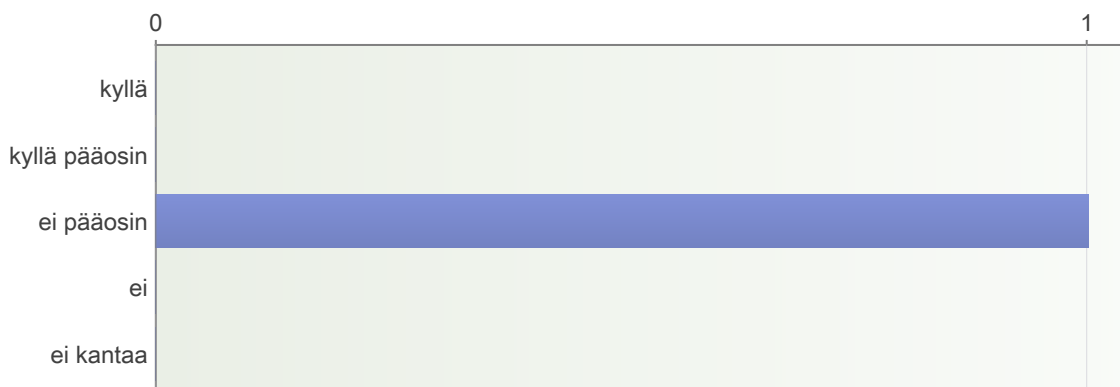
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelijärjestelmässä maakunta ei voi kantaa järjestämistä vastuutaan. Maakunnalla ei ole suoria ohjaus- eikä vaikutusmahdollisuuksia maksusetelipalvelun tuottajaan. Vastuu jää keskushallinnolle.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

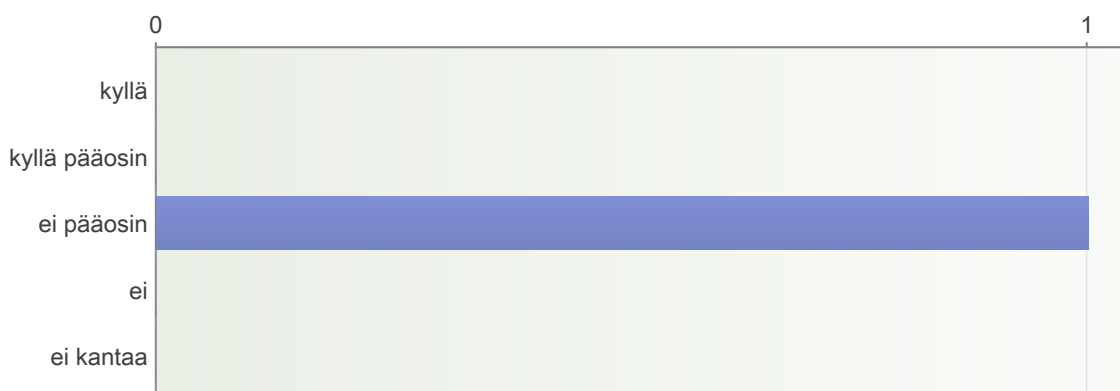
23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksuseteli lisää suoran valinnan palvelun tuottajan riskiä ja sitä kautta korottaa hintaa, jolla palveluja ollaan valmiita tuottamaan. Kustannuspaine voi heikentää vammaisten palvelujen laatua ja vähentää niiden saatavuutta.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

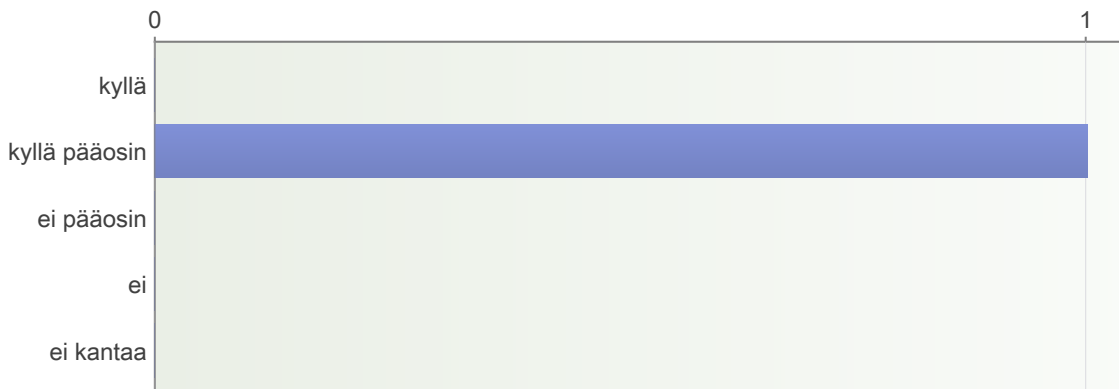
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalla on mahdollisuus vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen maksusetelijärjestelmässä, jos hänellä on riittävästi tietoa sairaudestaan tai muusta palvelun tarpeestaan, kykyä arvioida eri vaihtoehtoja maksusetelin käyttämisessä, riittävästi puolueetonta tietoa tarjolla olevista palveluista ja niiden laadusta sekä kyky tehdä tietoon perustuvia valintoja. Tämä ei aina vammaisten kohdalla toteudu.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

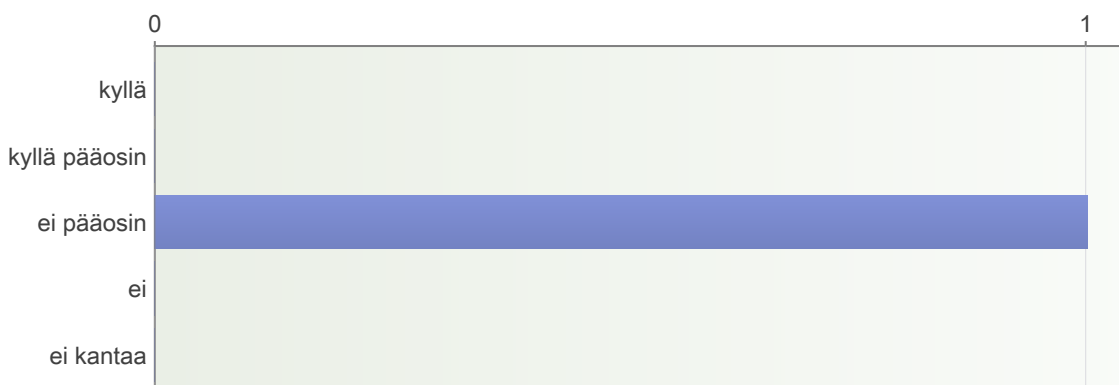
27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tulevan lain tulee taata, että vammaisten tarvitsemat palvelut ovat saatavissa kaikkialta. Silloin asiakkaiden yhdenvertaisuus toteutuu.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

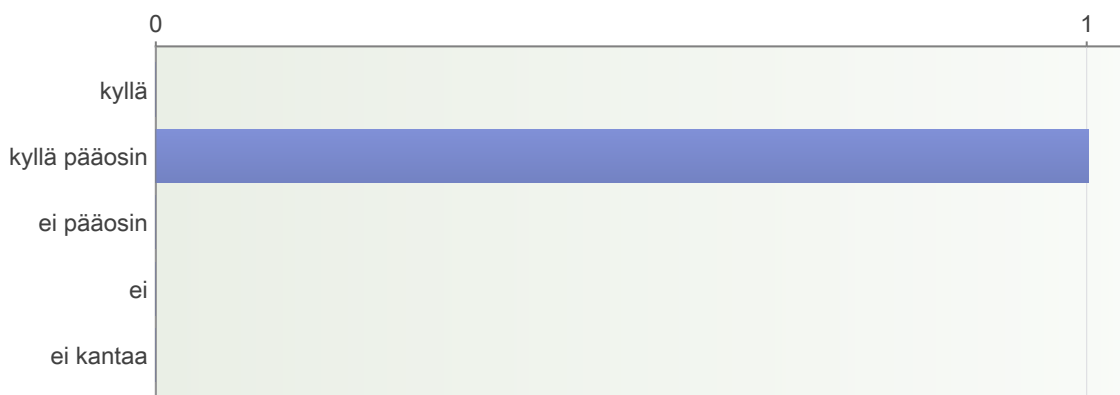
29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan oikeuksien näkökulmasta jää epäselväksi, miten asiakassetelillä hankittavat palvelut määritellään eli kuinka varmistetaan se, että asiakas tietää, millaista palvelua hän on oikeutettu saamaan. Vammaisen henkilön oikeuksien turvaaminen on tällöin vaativa tehtävä.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

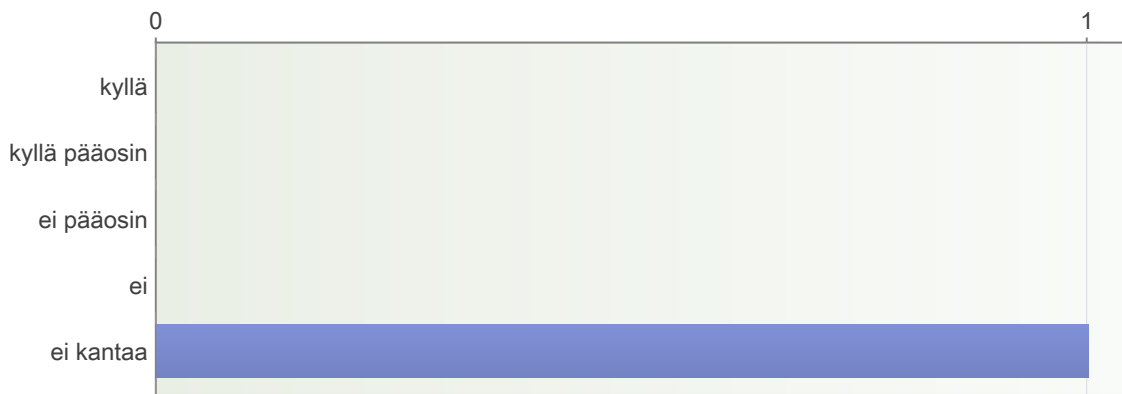
31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelijärjestelmä saattaa johtaa sairaalatoimintojen ja joidenkin muidenkin erityistason palvelujen yhtiöittämiseen. Maakunnan mahdollisuudet yhtiöiden toiminnan ohjaamiseen ovat rajalliset osakeyhtiölain luonteesta johtuen.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

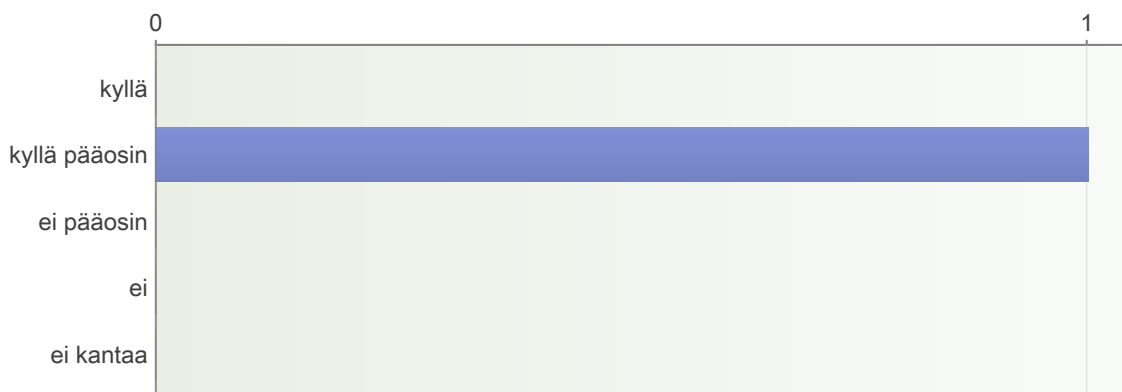
33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ovatko rajaukset (esimerkkinä 15 % asiakaseteleinä) tarpeen?

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

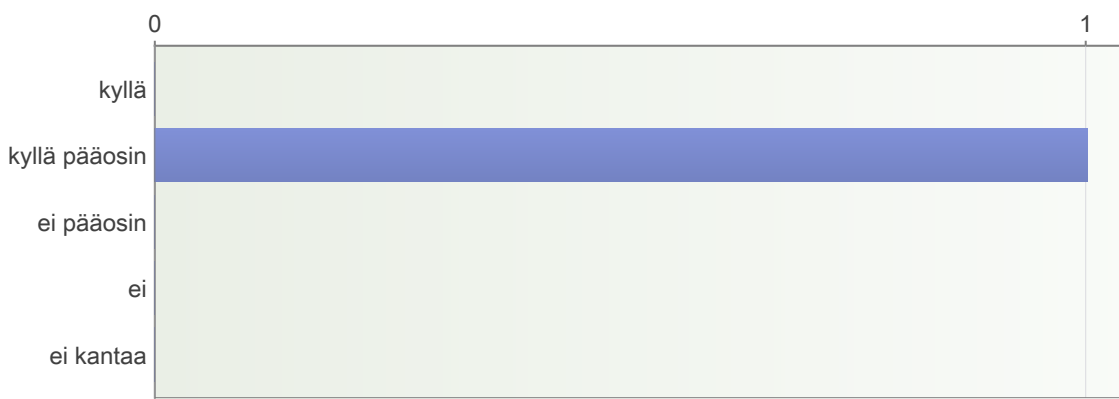
Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtainen budjetointi on teoriatasolla hyvä väline. Jos se toteutuu nippuna asiakaseteitä, on sen idea väärin ymmärretty.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

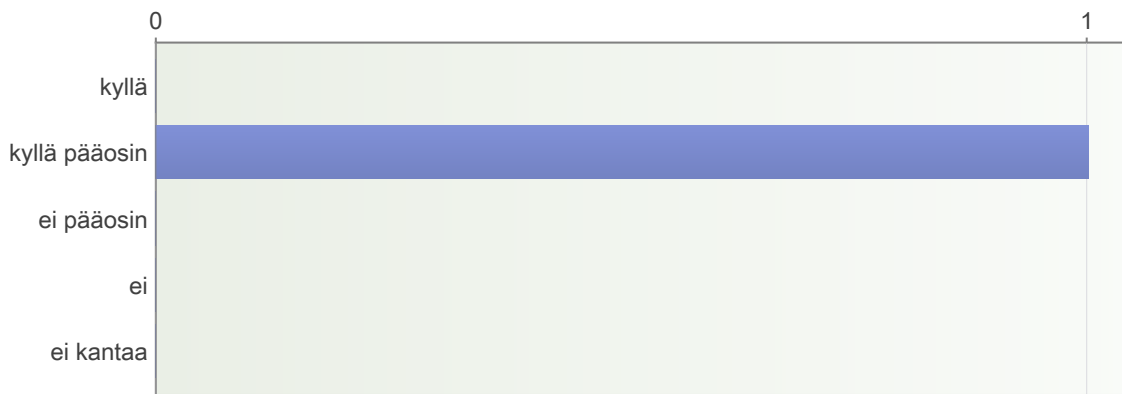
37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Jos tehtävään nimettävä henkilö ei voi olla palvelus- ja toimeksiantosuhteessa palvelun järjestäjään eikä tuottajaan, joudutaan perustamaan uusi ammatillinen palvelujärjestelmä, jonka kustannuksia ei ole huomioitu. Tuettu päätöksenteko ei ole harrastetoimintaa.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

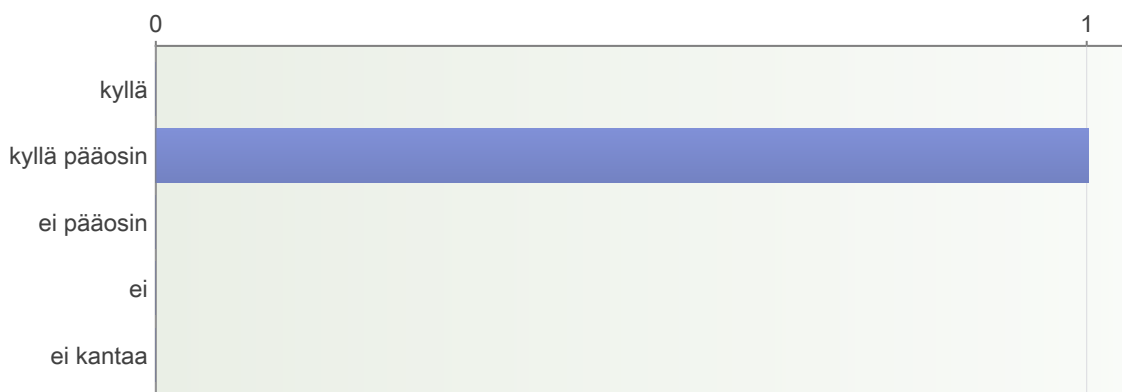
39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyssä tulisi kirkaistaa valtakunnallinen rekisteröinti ja maakuntien tehtävät asiassa. Palvelun tuottajille ei saisi muodostua asiasta kahdenkertaisia kustannuksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

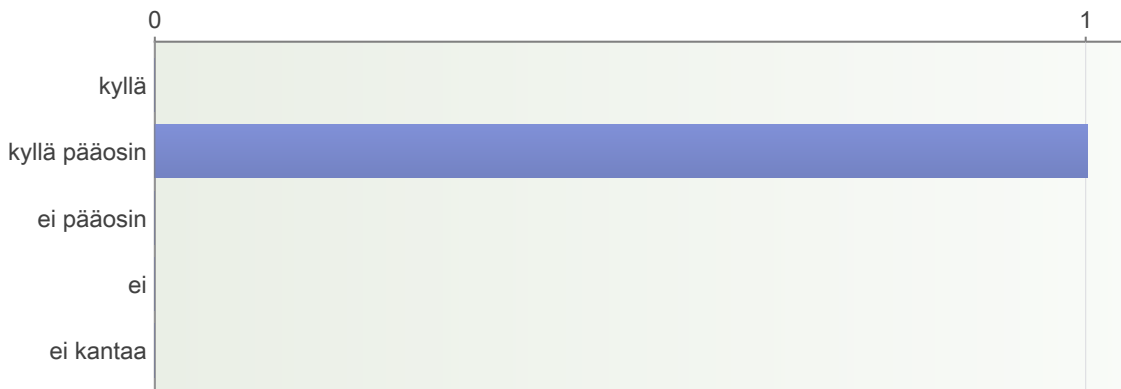
41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksuseteli- ja henkilökohtaisen budjetin palvelutuottajat eivät tee sopimusta maakunnan kanssa eli maakuntien ohjausmahdollisuudet eivät toteudu tarkoituksenmukaisesti.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

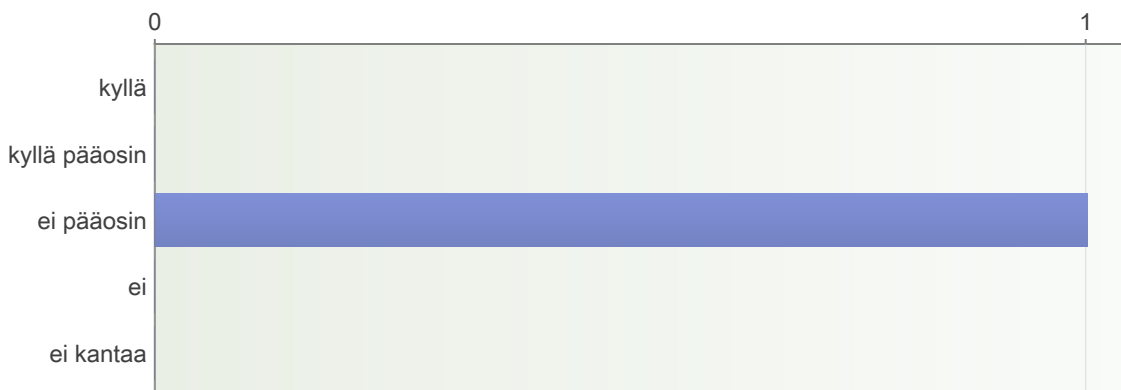
Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan mahdollisuus asettaa tuottajille asukkaiden palvelun tarpeesta johtuvia ehtoja ja tarvittaessa muuttaa niitä on kannatettava. Jos järjestelmästä tulee raskas, suosii se isoja toimijoita.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

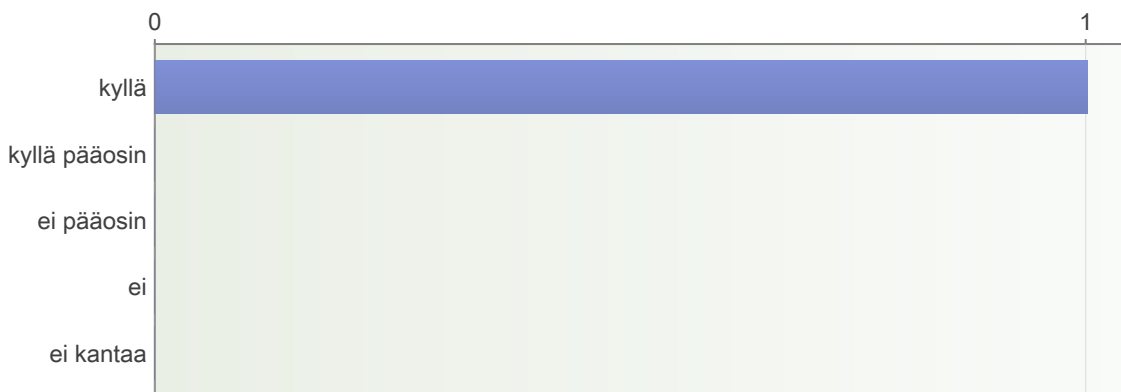
45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kiinteä tarveperusteinen maksu tuottajalle on periaatteessa hyvä määräytymisperuste, jos tarveperusteet ovat yksiselitteiset. Vammaisen henkilön kohdalla ei näin aina ole. Tämä voi johtaa siihen, että heistä tulee ei-toivottuja asiakkaita.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

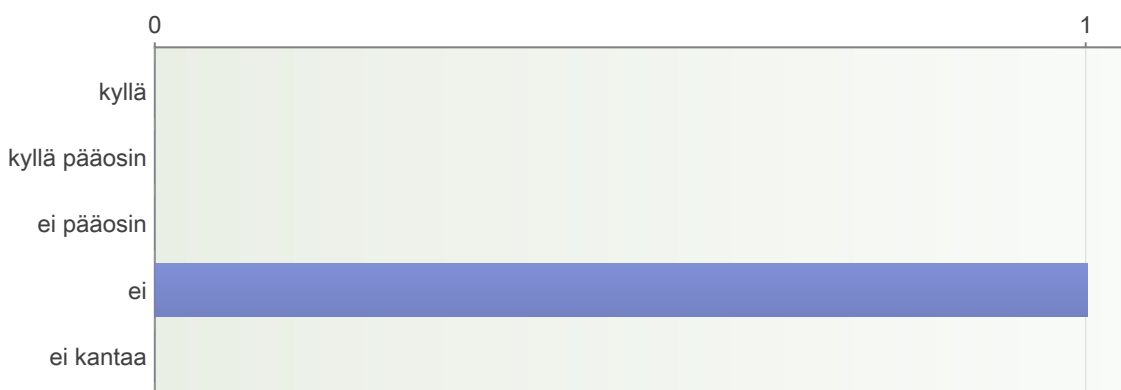
47. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan mahdollisuus sopia muista korvauksista palvelun tuottajan kanssa on välttämätöntä ja sen avulla on mahdollisuus lisätä vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta asiakkaana.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

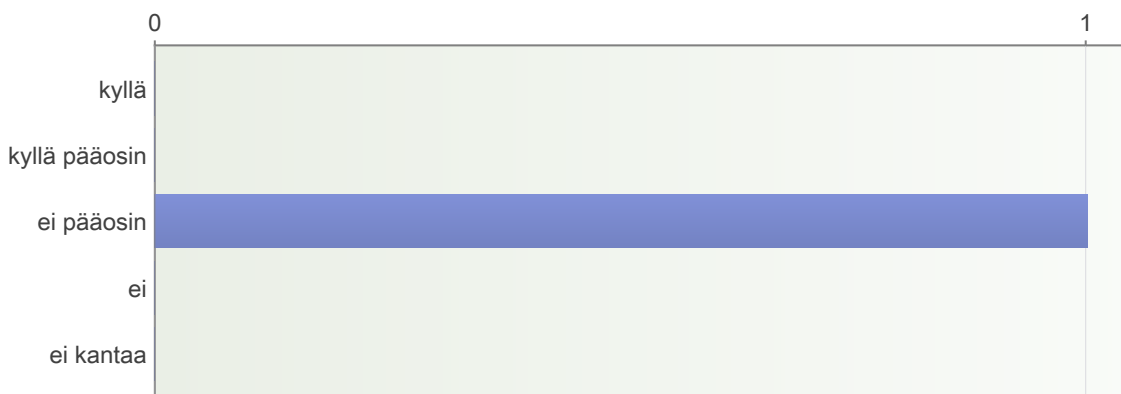
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suomen uuden soten käynnistäminen 1.1.2019 yhtä aikaa kaikkialla on toiminnallisten ja taloudellisten riskien hallinnan kannalta vaarallista. Uudistuksille tarvitaan vähintään viiden vuoden siirtymäaika ja se olisi turvallista toteuttaa myös maantieteellisesti vaiheittain.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

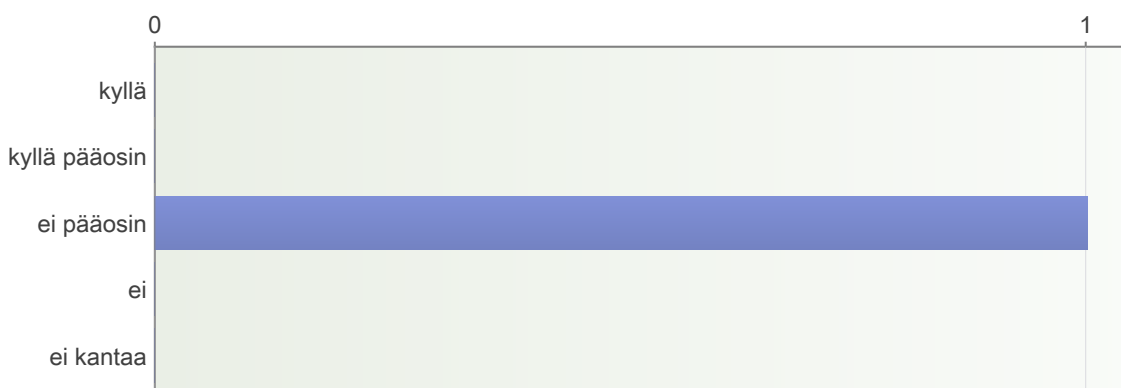
51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Edellytykset vaihtelevat maakunnittain. Heikoimmissa maakunnissa riittäviä edellytyksiä ei välttämättä ole, jolloin kansalaisten yhdenvertaiset palvelut eivät toteudu.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

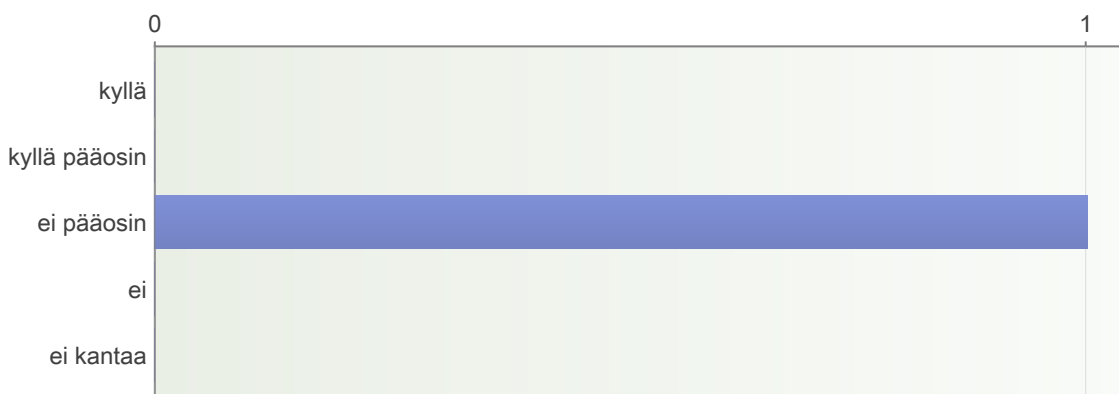
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Riittävät edellytykset syntyvät isompiin kaupunkeihin. Harvaan asutuilla alueilla eli 80 % Suomesta riski palvelujen heikkenemiseen on olemassa. Vammaisten yhdenvertaisia palveluja Suomessa esitys ei takaa.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Todennäköistä on, että mittakaavaetujen ja fuusioiden myötä markkinat keskittyvät tulevaisuudessa suuremmille tuottajaorganisaatioille. Erityisesti pienille tuottajille markkinoille tulon kynnyksiä ovat tietojärjestelmäpalveluihin liittyminen sekä moninaiset raportointivelvoitteet.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

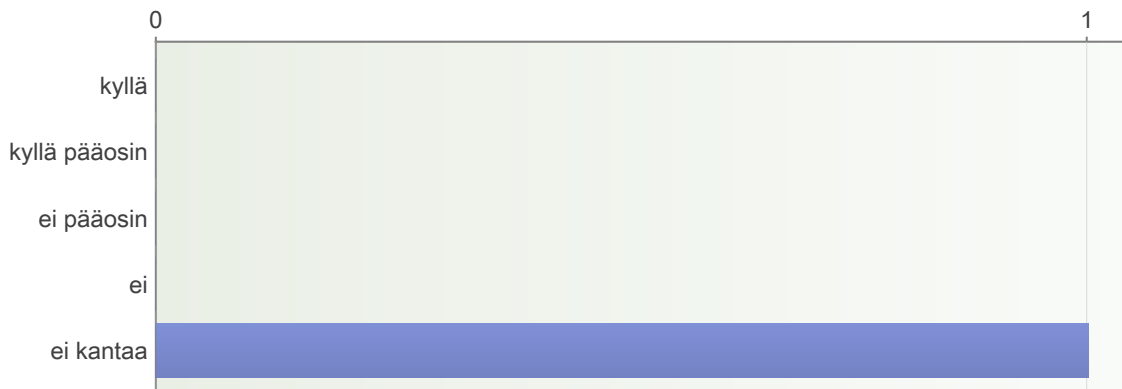
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Ihmisen itsemääräämisoikeus kasvaa ja vastuu myös vääristä valinnoista. Miten kehitysvammaisen ihmisen oikeuksistaan ja vastuustaan selviää, jää nähtäväksi.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

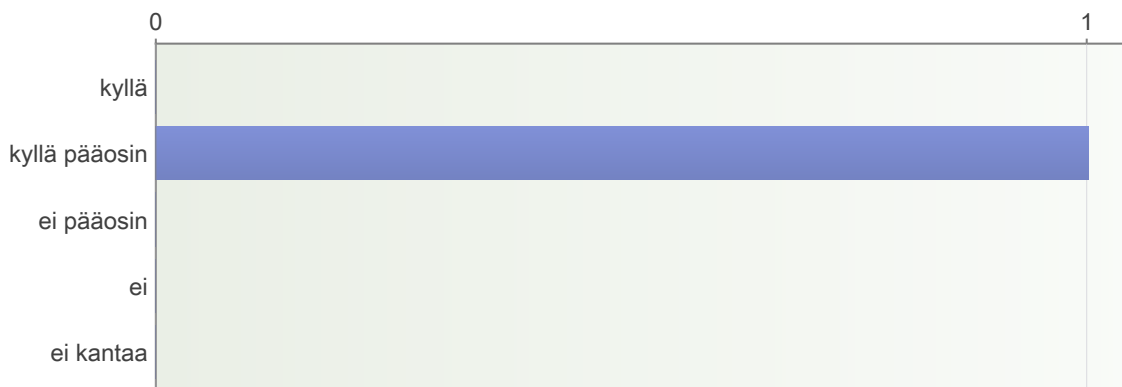

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutusarvioita on esitetty runsaasti ja myös muutosesityksiä. Luonnoksen kehittämistarve on ilmeinen.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Vaalijalan kuntayhtymän palvelutoiminta tulee sijoittumaan maakuntien yhteistyöalueen toimintaan. Jäsenkuntien omistus tulee siirtymään maakunnille.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden erityistason moniammatilliset palvelut yhteistyöalueilla on turvattava.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien yhteistyöalueelle tulisi olla mahdollista perustaa oma liikelaitos (maakuntien yhteishallintaan) erityistason sosiaalipalvelujen järjestämiseksi ja tuottamiseksi. Näin voidaan varmistaa vaativan moniammatillisen kuntouksen toteuttaminen viidellä yhteistyöalueella Suomessa.